

YONATAN GOLDSHTEIN

Rekonstruktion af prosodiske forhold

Aarhus Universitet

De tonale og prosodiske fænomeners historie er ikke studeret i samme grad som segmental lydforandring. Vi ved altså relativt lidt om, hvilke mekanismer der driver prosodisk lydforandring, og prosodi udelades ofte af rekonstruktionen af tidligere sprogstadier (Campbell in press). Årsagerne til dette skal især findes i manglen på direkte kilder til prosodiske forandringer. Så hvad stiller vi op, hvis vi skal rekonstruere det historiske forløb, der har ledt til den enorme prosodiske variation, der kendetegner de danske dialekter? I dette foredrag præsenteres to bud på besvarelser af det spørgsmål.

Først diskuteres generelle metodiske greb til prosodisk sproghistorie på baggrund af tværsporglige typologiske studier (fx Hyman 1978) og erfaringerne med rekonstruktion af den tonale accent i de skandinaviske, nordgermanske sprog (fx Bye 2011). I manglen på direkte evidens for tidligere tiders prosodiske forhold må vores rekonstruktioner baseres på indgående forståelse for de synkrone, dialektale forhold samt menneskets artikulation og sproglige kognition. I denne diskussion inddrages beskrivelserne af de østsønderjyske tonaldialekter og de prosodiske forhold på Fyn.

Dernæst præsenteres de første resultater fra et større studie af den prosodiske variation i dansk. Studiet søger at bidrage til stødets historie ved detaljeret kortlægning af variationen i stødets udbredelse. Inspireret af dialektometri (fx Prokić & Nerbonne 2013) anvendes statistiske redskaber til at analysere den sproglige variation. De metodiske greb præsenteret i første del forsøges anvendt på dette materiale.

Litteratur

Bye, Patrik. 2011. Mapping Innovations in North Germanic with GIS. *OSLa: Oslo Studies in Language* 3(2). 5–29.

Campbell, Eric W. In press. Why is tone change still poorly understood, and how might documentation of less-studied tone languages help? In Patience Epps & al. (eds.), *Historical linguistics and endangered languages: exploring diversity in language change*. New York: Routledge.

Hyman, Larry M. 1978. Historical Tonology. In *Tone*, 257–269. Elsevier.

Prokić, Jelena & John Nerbonne. 2013. Analyzing dialects biologically. In Heiner Fangerau & al. (eds.), *Classification and evolution in biology, linguistics and the history of science: concepts - methods - visualization* (KulturAnamnesen Band 5), 147–162. Stuttgart: Franz Steiner Verlag.